

Lovforslag nr. L 66. Fremsat den 8. november 1995 af miljø- og energiministeren (Svend Auken)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om elforsyning

(Afregning af elektricitet fra decentrale kraftvarmeværker m.v.)

§ 1

I lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning, som senest ændret ved lov nr. 409 af 14. juni 1995, foretages følgende ændringer:

1. § 9 a affattes således:

»§ 9 a. Elforsyningsvirksomheder, der transporterer elektricitet, skal aftage elektricitet, der fremstilles af decentrale kraftvarmeværker eller af elproduktionsanlæg, der anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler eller vedvarende energi. Betalingen for den leverede elektricitet skal fastsættes, således at betalingen svarer til elforsyningens omkostninger ved at producere og transportere elektricitet, herunder brændsels- og driftsomkostninger m.v. og langsigtede anlægsomkostninger. Ved fastsættelsen af de langsigtede anlægsomkostninger skal der tages hensyn til de i lovens § 1, stk. 1 og 2, nævnte formål.

Stk. 2. Miljø- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om pligten til at aftage elektricitet og om, hvilke anlæg der omfattes af

bestemmelserne i stk. 1. Miljø- og energiministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om afregningsprisernes beregning.

Stk. 3. Ved tilslutning af et af de i stk. 1 nævnte anlæg til elforsyningsnettet skal anlæget afholde den udgift, der er forbundet med at lade sig tilslutte 10-20 kV nettet. Øvrige omkostninger, herunder til netforstærkning og netudbygning, afholdes af elforsyningsvirksomheden.

Stk. 4. Anlæg, som nævnt i stk. 1, der ønsker at levere elektricitet på et højere spændingsniveau end 10-20 kV nettet, skal afholde den udgift, der er forbundet med at lade sig tilslutte et net med det tilsvarende højere spændingsniveau. Øvrige omkostninger, herunder til netforstærkning og netudbygning, afholdes af elforsyningsvirksomheden.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 gælder ikke for vindkraftanlæg.«.

§ 2

Miljø- og energiministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med lovforslaget er at sikre, at miljøvenlige elproducerende anlæg, som leverer elektricitet til elforsyningsnettet, får en betaling herfor, som svarer til den langsigtede samfundsmæssige værdi af den leverede elektricitet.

Der er en betydelig samfundsmæssig interesse i at sikre udbygningen med decentrale kraftvarmeværker og elproducerende anlæg, der udnytter fornyelige brændsler eller vedvarende ennergikilder. Disse anlæg er miljømæssigt attraktive, idet de gør det muligt at reducere luftemissionerne fra elproduktionen i betydeligt omfang. Udbredelsen af disse anlæg er derfor et bærende element i regeringens energihandlingsplan Energi 2000 og opfølgningerne på handlingsplanen.

Der er allerede i lov om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. fastsat afregningsregler for elektricitet fra vindkraftanlæg. Disse anlæg vil derfor ikke blive omfattet af nærværende lovforslag.

Der er derimod ikke idag særlige bestemmelser om levering af elektricitet fra decentrale kraftvarmeværker og de andre miljøvenlige elproduktionsanlæg, som er nævnt i lovforslaget.

De omhandlede anlæg er i vidt omfang ejet af andre end elforsyningsvirksomheder, f.ex. fjernvarmeforsyningsvirksomheder, erhvervsvirksomheder eller andelsvirksomheder (f.ex. biogasfællesanlæg). Det er af væsentlig betydning for udbygningen af disse anlæg, at afregningsprisen for elektriciteten er forudsigelig og rimelig.

Der er ikke idag nogen forpligtelse for elforsyningen til at aftage elektricitet fra de omhandlede anlæg.

Der er ikke særlige bestemmelser om, hvorledes elektriciteten fra anlæggene skal betales. Betalingen beregnes med udgangspunkt i de almindelige prisbestemmelser i lovens § 9, stk. 1. Efter disse bestemmelser kan elforsyningen indregne nødvendige omkostninger i salgsprisen for elektricitet. Det følger heraf, at elforsyningen kan købe elektricitet fra de her omhandlede elproducenter, så længe prisen ikke

overstiger elsystemets egne nødvendige omkostninger.

I praksis har leveringsforholdene indtil for nylig fungeret rimeligt for de omhandlede anlæg.

Elforsyningsvirksomhederne har således hidtil aftaget elektricitet, produceret på decentrale kraftvarmeværker og de andre nævnte miljøvenlige anlæg. Elforsyningen har i praksis afregnet elektriciteten til en pris, der svarer til elsystemets sparede langsigtede omkostninger ved at producere og transportere elektriciteten. Dette dækker såvel brændsels- og andre driftsomkostninger som langsigtede kapacitetsomkostninger ved, at elsystemet sparer udbygning med nye produktionsanlæg.

Betalingen for de sparede kapacitetomkostninger kaldes effektbetalingen; den er beregnet ud fra en sammenligning af, hvad det ville koste at anlægge et elværksejet, centralt produktionsanlæg, væsentligst baseret på kul.

Der har imidlertid i den seneste tid vist sig vanskeligheder ved at opretholde dette afregningsssystem. Elforsyningsvirksomhederne har således ved forskellige lejligheder tilkendegivet overfor decentrale kraftvarmeanlæg og biogasanlæg, at de ikke fremover vil betale for de sparede langsigtede kapacitetsomkostninger. Elforsyningen har bl.a. henvist til, at der - især i ELSAMs forsyningsområde, Jylland og Fyn - er tale om en kortsigtet overkapacitet, således at nye elproducerende anlæg ikke længere har nogen selskabsøkonomisk værdi for elforsyningen i form af, at denne sparer at bygge nye anlæg.

For et decentralt kraftvarmeværk vil afregningsprisen som et gennemsnit blive reduceret fra ca. 29 øre/kWh til ca. 16 øre/kWh, hvis effektbetalingen bortfalder helt.

Der vil være tale om en væsentlig forringelse af økonomien i de anlæg, som ikke allerede har indgået leveringsaftaler med elforsyningen, som giver dem sikkerhed for at bevare de hidtidige afregningsprincipper. Usikkerheden omkring afregningsprisen vil kunne føre til, at en række projekterede anlæg ikke etableres, f.ex. indenfor industriel kraftvarme, som er afhængig af en kort tilbagebetalingstid.

F. t. l. vedr. elforsyning

Hvis effektbetalingen bortfalder, vil det således blive vanskeligere at gennemføre de energipolitiske mål, som ligger bag udbygningen med miljøvenlige elproduktionsanlæg.

Der er p.t. ca. 1000 MW eleffekt i drift på de her omhandlede elproduktionsanlæg, og der ventes i de kommende år udbygget med ca. 1000 MW mere. Redgeringen har i en årrække arbejdet for at fremme udbygningen med disse elproduktionsanlæg, eksempelvis gennem ændringen af varmforsyningsloven i 1990, hvorved et stort antal fjernvarmeverker er omstillet til kraftvarmeproduktion, og ved statstilskud bl.a. til at etablere industriel kraftvarme. Hertil kommer eksempelvis initiativerne for at sikre anvendelsen af biomasse (halm, træflis) i elproduktionen.

Det er en forudsætning for at realisere disse mål, at de miljøvenlige produktionsanlæg får en rimelig afregningspris, som svarer til de samfundsmæssige fordele, herunder også en rimelig effektbetaling for den sparede udbygning med konventionelle elproduktionsanlæg.

Det er forudsat i de energipolitiske initiativer, at de her omhandlede anlæg indgår i planlægningen af den samlede fremtidige udbygning af elsystemet.

I øvrigt er det væsentligt at sikre afsætningen af elektricitet fra miljøvenlige elproduktionsanlæg også i fremtiden. Der er klare tendenser til, at der vil komme konkurrence i handelen med elektricitet. Europa-Kommissionen har fremlagt et forslag til et direktiv om det indre marked for elektricitet, og elhandelen er allerede liberaliseret i bl.a. Norge, mens Sverige ventes at gennemføre en lignende reform ved årsskiftet 1995/96.

Det foreslås derfor, at elforsyningsvirksomheder, der transporterer elektricitet, skal være pligtige at af tage elektricitet, der leveres af centrale kraftvarmeverker eller af elproduktionsanlæg, der anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler eller vedvarende energi.

Endvidere foreslås, at betalingen for den leverede elektricitet skal fastsættes, således at betalingen svarer til elforsyningens omkostninger ved at producere og transportere elektricitet, herunder brændsels- og driftsomkostninger m.v. og langsigtede anlægsomkostninger. Ved fastsættelsen af de langsigtede anlægsomkostninger skal der tages hensyn til de i lovens § 1, stk.1 og 2, nævnte formål.

Ifølge § 1, stk. 1, er elforsyningslovens formål at sikre, at elforsyningen tilrettelægges og gennemføres med sigte på den mest hensigtsmæssige indpasning i landets samlede energiforsyning. Tilrettelæggelsen skal ske i overensstemmelse med miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn. Ifølge stk. 2 tilsigter loven i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte

hensyn særligt at fremme en miljømæssig energianvendelse, herunder ved besparelser i elektricitetsforbruget, samproduktion af elektricitet og varme, vedvarende energikilder og miljøvenlige brændsler.

Forslaget sikrer, at de nuværende afregningsprincipper fastholdes, herunder særligt effektbetalingen. Der tilsigtes ikke nogen principiel ændring af afregningssystemet.

Lovfæstelsen af afregningsprincipperne indebærer, at elforsyningen kan inddække sine udgifter til køb af elektriciteten i sin egen elsalgpris som en nødvendig omkostning.

Elforsyningen har idag etableret et sammenhængende system for levering af elektricitet. Kraftværkselskaberne leverer elektricitet til distributionselskaberne i hver deres forsyningsområde. ELSAM og ELKRAFT varetager driftsplanlægningen og den overordnede fordeling af elektriciteten i hhv. Jylland-Fyn og på Sjælland. Udgifter til køb af den her omhandlede elektricitet vil føre til sparede omkostninger i elsystemet ved køb af elektricitet fra andre anlæg.

Endvidere indeholder forslaget de fornødne bemyndigelser til miljø- og energiministeren til at fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af forslaget, jf. bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

I første omgang vil det være Elprisudvalget, der fastlægger den administrative praksis for anvendelsen af bestemmelserne i stk. 1. Det er således tanken, at bemyndigelsesbestemmelserne i stk. 2 kun skal anvendes i det omfang forholdene taler for det.

Endelig indeholder forslaget en ændring af de nuværende bestemmelser i § 9 a, stk. 1 og 2, om, hvorledes udgifterne ved at slutte et decentralt kraftvarmeverk til elnettet skal fordeles. Det er fundet formålstjenligt at sikre, at også andre miljøvenlige elproduktionsanlæg fremover bliver omfattet af disse bestemmelser.

Lovforslaget har været forelagt Danske Elværkers Forening, som har taget til efterretning, at der fremsættes et lovforslag, som sikrer, at den hidtidige afregning kan fortsætte.

Danske Elværkers Forening og andre berørte parter til blive inddraget i forberedelsen af nærmere regler på området.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget ventes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vil have en positiv indvirkning på miljøet, da det fremmer udbygningen med miljøvenlige elproduktionsanlæg.

Erhvervsmæssige konsekvenser

Lovforslaget ventes at give erhvervsvirksomheder bedre mulighed for egen elproduktion på økonomisk fordelagtige vilkår.

Forholdet til EU- retten

Der kan anføres grunde, der taler for, at lovforslaget indeholder statsstøtte, og forslaget skal derfor notificeres i medfør af EUs statstøtteregler, jf. EF-Traktatens art. 93, stk. 3. Kommissionens godkendelse skal foreligge, før det notificerede lovforslag sættes i kraft.

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Til § 9 a, stk. 1

Elforsyningsvirksomheder, der transporterer elektricitet, skal aftage elektricitet, der leveres af decentrale kraftvarmeværker eller af elproduktionsanlæg, som anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler eller vedvarende energi.

Aftagepligten påhviler elforsyningsvirksomheder, der transporterer elektricitet. Pligten gælder således for elforsyningsvirksomheder, der ejer net, som anvendes til fordelingen af elektricitet i elsystemet. Primært hviler opgaven på den elforsyningsvirksomhed, til hvis net pågældende anlæg er tilsluttet (typisk distributionsselskaber), men også andre elforsyningsvirksomheder skal efter forholdene medvirke ved fordelingen af elektriciteten.

Ved decentrale kraftvarmeværker forstås her et anlæg, baseret på naturgas eller andre miljøvenlige brændsler, som primært er dimensioneret efter at skulle dække et givet varmebehov til rumopvarmning eller til procesvarme. Kategorien omfatter eksempelvis fjernvarmeværker med samproduktion af el og varme og industrielle kraftvarmeværker.

Derudover vil bestemmelserne også gælde rent elproducerende anlæg, der anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler (især halm og træflis) eller vedvarende energikilder, herunder forventede nye teknologier (solceller etc.). Med hensyn til vindkraft henvises dog til bemærkningerne til § 9 a, stk. 5.

Der kan fastsættes nærmere regler om aftagepligtens omfang, herunder at elforsyningen kun er pligtig at aftage elektricitet til den her omhandlede afregningspris under nærmere angivne betingelser.

Der kan således fastsættes bestemmelser om, at elforsyningen kun er pligtig til at afregne elektricitet

fra decentrale kraftvarmeværker efter de her omhandlede principper, når elektriciteten er fremstillet i samproduktion med varme. Dette svarer til forholdene efter loven om statstilskud til elproduktion.

I øvrigt forudsættes det, at elforsyningen skal have mulighed for at indpasse elproduktionen på større anlæg, eksempelvis over 25 MW, på rimelig vis i den samlede elproduktion.

Der kan endvidere fastsættes nærmere regler om, hvilke anlæg der omfattes af bestemmelserne, herunder bl.a. en mindste grænse for anlæg, således at gårdbiogasanlæg f.eks. kan undtages. Disse anlæg modtager i dag i en række tilfælde afregningspriser, svarende til prisen for vindkraft.

Betalingen for den leverede elektricitet skal fastsættes, således at betalingen svarer til elforsyningens omkostninger ved at producere og transportere elektricitet, herunder brændsels- og driftsomkostninger m.v. og langsigtede anlægsomkostninger. Ved fastsættelsen af de langsigtede anlægsomkostninger skal der tages hensyn til de i lovens § 1, stk. 1 og 2, nævnte formål.

Ifølge bestemmelserne i lovens § 1, stk. 1 og 2, skal elforsyningen tilrettelægges i overensstemmelse med miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn. Om bestemmelsens indhold henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Henvisningen til lovens § 1, stk. 1 og 2, indebærer, at der i afregningsprisen skal tages hensyn til de særlige miljømæssige og samfundsøkonomiske fordele ved disse anlæg, herunder at de tilfører det samlede elsystem en miljøvenlig produktionskapacitet og medfører langsigtede kapacitetsbesparelser.

Betalingen skal indenfor disse rammer svare til elforsyningens langsigtede omkostninger ved at producere og transportere elektricitet. Der sigtes til elforsyningens langsigtede sparede omkostninger ved ikke selv at producere og transportere elektriciteten, herunder: brændselsforbrug, afsøvling, drift og vedligeholdelse af anlæggene, transmissionstab i nettet samt omkostninger til udbygning med nye produktionsanlæg.

Anlægsomkostninger ved pågældende anlægs tilslutning til elforsyningens net reguleres ved bestemmelserne i forslagets stk. 3 og 4.

Elforsyningens udgifter ved at aftage elektricitet efter disse regler kan indregnes i elprisen som en nødvendig udgift, jf. lovens § 9, stk. 1.

Betalingen ydes af den elforsyningsvirksomhed, som modtager elektriciteten på sit net. Denne virksomhed sparer udgifter til køb af elektricitet fra elsystemet.

Bestemmelserne sigter primært til anlæg, som ejes af andre end elforsyningen (fjernvarmevirksomhe-

der, erhvervsvirksomheder m.v.), herunder også anlæg, hvor elforsyningen er medejer sammen med f.ex. den lokale fjernvarmeforsyningsvirksomhed. Principperne gælder dog også, når omkostninger ved elværksejede anlæg af den her omhandlede art skal indregnes i elprisen.

Overholdelsen af reglerne vil blive påset af Elprisudvalget.

Til § 9 a, stk. 2

Miljø- og energiministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af bestemmelserne i stk. 1.

Der kan således fastsættes regler om pligten til at aftage elektricitet og om, hvilke anlæg der omfattes af bestemmelserne.

Endvidere kan der fastsættes nærmere regler om afregningsprisernes beregning. Reglerne vil blive fastsat på grundlag af de i stk. 1 nævnte principper.

Der vil kunne fastsættes kalkulationsregler for, hvorledes elforsyningsvirksomhederne skal kalkulere afregningsprisen eller delelementer i denne, herunder effektbetalingen.

Til § 9 a, stk. 3 og 4

Efter forslaget vil elproduktionsanlæg, der anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler

eller vedvarende energi, få samme stilling, som decentrale kraftvarmewærker har idag, når det drejer sig om fordeling af udgifterne ved tilslutning til elforsyningsnettet.

Efter bestemmelserne i de nuværende stk. 1 og 2 i § 9 a skal det decentrale kraftvarmewærk betale udgifterne ved at lade sig tilslutte 10-20 kV-nettet, mens elforsyningsvirksomheden betaler øvrige omkostninger. Dog skal det decentrale værk betale udgifterne ved at blive tilsluttet et højere spændingsniveau, hvis anlægget ønsker at levere el på dette højere niveau.

Af redaktionelle grunde er de nuværende § 9 a, stk. 1 og 2, foreslået placeret efter de nye bestemmelser om afregningspriser.

Til § 9 a, stk. 5

Elektricitet, der leveres til elforsyningsnettet fra vindkraftanlæg, vil fortsat blive afregnet efter bestemmelserne i § 10 c i lov om udnyttelse af vedvarende energikilder m.v. Efter denne bestemmelse afregnes elektriciteten med 85 % af salgsprisen til almindelige forbrugere excl. afgifter og tilskud hos den lokale elforsyningsvirksomhed.

Til § 2

EU- Kommissionens godkendelse efter statsstøttere reglerne skal foreligge, før loven kan sættes i kraft.